

lési bizottságok útján minden egyes népkönyvtárhoz eljuttatja.

A könyvtárak könyvállománya azonban — a nagy anyagi áldozatok ellenére is — csak lassan emelkedik. A nemzeti közösség összefogására van itt elsősorban szükség. Erre az összefogásra Bars-Hont vármegye követésre érdemes példát mutat. A vármegye alispánja rendeletet bocsátott ki, meghagyva, hogy a vármegye minden községe lélekszámonként 10 fillért, tehát 100 lelkenként 10 pengőt állítson be a költségvetésébe népkönyvtári célokra. Ez a 10 fillér egészen jelentéktelen összegnek tűnik fel, de számoljunk csak egy kicsit. Vegyük például Pest Pilis-Solt-Kiskún vármegyét. Lakosainak száma 1,366.000. Ezt szorozzuk meg 10 fillérrel s az eredmény 136 600 P. Magyarország összlakossága 14 és ½ millió. Minden ember után számítsuk fel a 10 fillért s ime ez 1,450.000 pengőt eredményez. Központi, nagytömegű könyvbeszerzés esetén 2—3—4 pengőért már egészen értékes könyveket lehet vásárolni. Ezt a 2—3—4 pengőt véve alapul, a 10 fillérekből évenként 350.000—700.000 db kitűnő könyvet lehetne beszerezni a népkönyvtárak részére.

Különös jelentősége lenne ennek a nemrégiben felszabadult területek lakossága szempontjából. Elszakított testvéreink a húszéves elnyomatás alatt a magyar történelemtől hamis képet nyertek, legjobb nemzeti íróinkat és költőinket nem ismerhették meg. Az ottani népkönyvtárak számára fokozott mértékben szerezhetnék be történelmi és szépirodalmi munkákat s így néhány év fokozott munkakütemével ezen a téren is pótolhatnánk a hiányokat.

A nagyszabású könyvbeszerzési mozgalom talán még a magyar költők és írók jövedelmét is fokozhatná, ez pedig feltétlenül előnyös lenne az egyetemes magyar irodalom fejlődése szempontjából. Ma még mindig nem elég sokan olvasnak és még kevesebben vásárolnak könyveket. Egész szellemi életünk vérkeringésének ütemét meggyorsítaná, ha minden évben meg tudnánk vásárolni a fentiekben kiszámított 350.000—700.000 kötet könyvet a népkönyvtárak részére.

Örömmel üdvözljük ebből az alkalomból Bars-Hont vármegye nemes kezdeményezését. Öröm tölt el, hogy ennyire megértették a mai sorsdöntő idők szavát és példájukkal hirdetik, hogy míg egyik kezünkben kardot tartunk, másikban könyvvel szolgáljuk jövőnket.

Tarlós István

Daloljunk együtt!

A „Nyilvános énekórák“ mozgalmáról.

„Akik e dalokat nem ismerik, vagy nem akarják ismerni, önként kizárják magukat a nemzet nagy közösségéből.“ (Kodály.)

Ma szerte az országban halljuk a jelszót: ápoljuk néphagyományainkat! Városban, falun megindult a munka. Népviselet, népi játékok, népi mesék kerülnek bemutatásra. Tanárok, tanítók lelkes vállalkozása rendezi meg az előadásokat, az Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság pedig, mint hivatalos szerv, dolgozik a magyar népi értékek feltárásán, tudatosá tételén. A siker mindenütt jelentkezik, a falusi gazdakörökben éppúgy, mint a városi középosztály társadalmában. Szükség van erre, ma jobban, mint valaha. Kell, hogy a város és falu ismerje, szeresse, becsülje népi kincsünket. Áll ez a zenére is. Sajnos, az elmúlt évtizedek alatt annyi idegen elem furakodott be „zene“ címén a fülünkbe, hogy főleg a városi társadalom egyebet sem hallott dzsesszen, cigányzenén és ú. n. „könnyű“ zenén kívül. Azonban már itt is jelentkezik a reakció. Látható jele ennek a most meginduló „Nyilvános Énekórák“ mozgalmának nagy sikere. A gondolat nem új. Budapesten Bárdos Lajos, Győrött Halmos László valósította meg évekkkel ezelőtt. 1942-ben pedig Sopronban, ma már Kapuvárott, Csornán, Kolozsvárt, Kőszegen, Pécssett vannak „Nyilvános Énekórák“, mindenütt nagy és lelkes közönség részvételével.

Beszámolónk célja, hogy részletesen ismertessük, hogyan lehet a magyar népdalt elfogadtatni, megszerettetni olyan emberekkel is, akik eddig sohasem énekelték.

Adja Isten, hogy a példa minél több követőre találjon és a Daloló Városokból, Daloló Falvakból kialakuljon a népdalt éneklő Magyarország!

Sopronban a „Nyilvános Énekórák“ gondolatát Radó Ferenc tanító, karnagy dolgozta ki és a soproni énektanárokkal, az iskolák Éneklő Ifjúságával valósította meg. Hivatalos támogatást is kapott az Iskolánkülvüli Népművelési Bizottságtól és a soproni Magyar Szövetségtől. A 12 óra anyagában egy-egy magyar vidék jellegzetes dalai szerepelnek. Pl.: Csik-Udvarhely, Szeged és környéke, Tolna, Somogy stb. Minden óra három dallal ismertet meg és egy — a vidéktől független — kánonnal. Ez a módszer na-

gyon jól bevált, mert kezdtük az egészen könnyű *Harangoznak a toronyban* kánonnal, november közepén és decemberben, karácsony előtt már Gebhardi *Glória* c. kánonja került sorra. A dalok a 100, 101., 102., 103., 104. dalos-könyvekből, a *Körbe-körbe* kánongyűjteményből, „Énekszó“-mellékletekből kerültek ki. Kis füzetben, izléses nyomtatásban jelent meg a dalok szövege, amit minden Énekóralátogató ingyen kapott és azóta is szorgalmasan magával hord. Minden óra elején és végén felhangzik a Himnusz, Szózat, vagy Hiszekegy, hogy tanulja meg végre a közönség helyesen énekelni nemzeti imáinkat. Minden Énekórát más és más iskola vezet énekarával és énektanárával. Az órák kéthetenként ismétlődnek, mindig vasárnap délután. Ma már átlag 1200 ember látogatja a Nyilvános Énekórákat és a hatalmas hangversenyterem kicsinek bizonyult. Áprilisban már a Rádió is közvetítette az egyik soproni Nyilvános Énekórát.

A pódium fölött a falakon óriási plakátok hirdetik az aznapi dalok és kánon szövegét. A vezető tanár párperces előadásban ismerteti a műsoron lévő vidék népdalainak jellegzetességeit, majd a kórus bemutató éneke után soronként tanítjuk meg a közönségnek. Persze, mindezt egészen közvetlenül; szinte érezni lehet a közönség kapcsolatát a vezető tanárral.

Minden órán van népviseleti bemutató is. Az első órákon vetített képes előadás volt, de sokkal nagyobb élmény, ha fiatal lányok és legények öltik fel a parasztruhát; hát még, ha táncot is lejtenek benne! Párperces ismertető járul a népviseletekhez is.

A „Nyilvános Énekórák“ látogatóiból már egy új vegyeskar is alakult „Sopron Kórus“ elnevezéssel, amely elsősorban a népdalok vegyeskari (Kodály, Bárdos stb.) feldolgozásának népszerűsítésével foglalkozik. Az Énekórák májusban fejeződnek be szabadtéri közös énekléssel, ahol már Kodály *Forr a világ* c. kánonja fog felhangzani, hirdetvén a négy világtáj felé: „... nem sokaság, hanem a lélek s szabad nép tesz csuda dolgokat!“

Az órákon a helyfoglalás az érkezés sorrendjében történik, így együtt énekel a gyári munkás és a városi hivatalnok, a főiskolai hallgató és az iparos. Nem kell más a megvalósításhoz, csak sok lelkesedés, áldozatkészség és népdalismeret. Ha végre megismerjük és énekeljük a magyar népdalt, bebizonyítjuk, hogy magyarságunk tudata nemcsak elvont eszme, hanem élő, forró valóság.

Magyar népművelők, fogjunk hozzá mielőbb városokban és falvakban a népdaltanfolyamok megszervezéséhez, mert hivatás és szent kötelesség ez. Hívatas, mert a nevelés, ezáltal a zenei ízlés helyes irányba terelése is feladatunk, kötelesség, mert magyarok vagyunk! Csak az a nemzet bízhat a győztes jövőben, amely ismeri, megtartja hagyományait, mert ha megőrizzzük hagyományunkat, a hagyomány megőriz minket!¹

Benkő Anna Erzsébet

Hogyan kaptak papucsot a győri sebesültek

A januári keleti harcokból, a 40 fokos orosz télből sok derék honvédet hoztak haza a sebesültszállító vonatok fagyos lábbal vagy kézzel. A győri hadikórházak is megteltek nagyobbra ilyen fagyserülést szenvedett honvédekkel. Ezeket a szegény, meggyötört embereket a hadikórházak, a Vöröskereszt-kórház iלקes orvosai és fáradhatatlan önkéntes ápolónői szerető és szakszerű gondozásba vették.

De valami baj is volt! A rendes kórházi felszereléshez tartozó normális méretű fonott papucsokba nem fért bele a bepólyált fagyott láb. A *Győri Nemzeti Hírlap* azonnal kérő szóval fordult a minden nemes célra szívesen áldozó győri társadalomhoz, hogy adjon papucskészítéshez alkalmas anyagot, amiből a bepólyált lábakra megfelelő nagyságú „óriás“-papucsokat készíthessenek a sebesülteknek.

A kérő szóra megmozdult a város szíve. Férfi és női kalapok, szőnyegdarabok, posztó-, filc-, vászon- és zefirmaradékok kerültek elő a gondos háziasszonyok szekrényeiből. A város társadalmának és a környező falvak lakosságának minden rétege sietett anyagot adni, hogy a fagyoslábú sebesültek minél előbb papucsban járhasanak. A gyárak is adakoztak. A talpnak való anyagot főképpen a győri gyárak adták.

Győr sz. kir. város Iskolánkülvüli Népművelési Bizottsága a hadbavonultak hozzátartozói részére ebben az időben rendezte papucskészítő tanfolyamát. A Bizottság — a hiányok pótlására — szerényen működő tanfolyamát sebesült katonáink iránti tiszteletből, szeretetből örömmel változtatta át hadiüzemmé. Felkérésére a tanfolyam 26 hallgatója lelke-

¹ Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a cikkirő: Sopron, Templom-u. 20.